
5. NÁHRADA NEMAJETKOVEJ UJMY V RÁMCI ZDRAVOTNÍCKEJ STAROSTLIVOSTI A ZÁSAHU DO SÚKROMIA

- ▣ Právo dôstojne sa rozlúčiť s nebohým dieťaťom je súčasťou práva na súkromie

§ 11, § 13 OZ

V danom prípade navrhovateľka bola vystavená zásahu do svojej osobnosti, do jej práva na ochranu súkromia a rodinného života, a tým do svojej ľudskej dôstojnosti. Strata tela jej nebohej dcéry odporcom a neodovzdanie tela navrhovateľke za účelom jeho pochovania je v rozpore s platnými právnymi predpismi.

V tejto súvislosti preto právo matky dôstojne sa rozlúčiť s nebohým dieťaťom a pochovať ho je súčasťou práva na jej súkromie, ktoré je potrebné rešpektovať. Uvedené právo predstavuje stránku rodinného života fyzickej osoby, je zložkou práva na rodinný život, ktoré od neho nemožno oddeliť, je súčasťou kultúry našej spoločnosti.

Ak zamestnanec právnickej osoby pri prevedenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby konal v rámci plnenia úloh právnickej osoby, je zásah spôsobený touto právnickou osobou. Konanie odporcu bolo v priamej príčinnej súvislosti s následkom, ktorý znamenal zásah do osobnostných práv navrhovateľky, čím bola strata tela jej nebohej dcéry.

(rozsudok Krajského súdu Bratislava z 28. augusta 2013, sp. zn. 2 Co 67/2012)

Z odôvodnenia:

Odvolačí súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I. z 10. novembra 2011, sp. zn. 22 C 76/2007-235, vo výroku, ktorý uložil odporcovi povinnosť navrhovateľke sa ospravedlniť, zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20 000 eur, zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania v sume 3 651 eur na účet súdu prvého stupňa, potvrdzuje.

Vo výroku o náhrade trov konania rozsudok Okresného súdu Bratislava I. z 10. novembra 2011, sp. zn. 22 C 76/2007-235, zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Doplniaci rozsudok Okresného súdu Bratislava I. z 12. decembra 2011, sp. zn. 76/2007-241, vo výroku, ktorým vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol, potvrdzuje.

Okresný súd Bratislava I. rozsudkom z 10. novembra 2011, sp. zn. 22 C 76/2007-235, uložil odporcovi povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaslať doporučené navrhovateľke list podpísaný štatutárnym zástupcom odporcu nasledujúceho znenia: „*Vážená pani P., konaním zamestnancov v júni roku 2005 došlo k strate tela Vašej nebohej dcéry Z., čo predstavuje neoprávnený zásah do Vášho práva na ochranu osobnosti. Za tento zásah sa Vám Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou touto cestou hlboko ospravedlňuje.*“ Odporcovi ďalej uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20 000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku; odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke trovy konania v sume 36,25 eur a k rukám jej právnej zástupkyne trovy právneho zastúpenia v sume 2 224,87 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania v sume 3 651 eur na účet súdu prvého stupňa. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že návrhom doručeným súdu dňa 14. marca 2007 sa navrhovateľka domáhala ospravedlnenia odporcom, náhrady nemajetkovej ujmy v sume 1 500 000 Sk (49 790,88 eur), ako aj náhrady trov konania, titulom neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Počas konania navrhovateľka so súhlasom súdu rozšírila svoj návrh v uplatňovanej sume náhrady nemajetkovej ujmy na celkovú sumu 66 400 eur. Dňa 11. júna 2005 navrhovateľka predčasne porodila na II. Gynekologicko-pôrodníckej klinike Y. G. L. O. Z. C. dcéru Z., ktorá žila 3 hodiny a 40 minút. Úmrtie dieťaťa bolo navrhovateľke oznámené na druhý deň po pôrode a na štvrtý deň sa bola informovať za detskou lekárkou ohľadom tela nebohej dcéry, ktorá jej oznámila, že telo jej dcéry bolo podrobené pitve, a teda z toho dôvodu sa telo musí nachádzať na súdnolekárskom a patologickoanatomickom pracovisku odporcu. Dňa 15. júna 2005 navrhovateľka spolu s otcom dieťaťa bola u odporcu prevziať doklady o prehliadke mŕtveho tela nebohej dcéry. Zároveň sa dozvedela, že pitva bola vykonaná 13. júna 2005. Nakoľko navrhovateľkin zdravotný stav jej nedovoľoval vybaviť potrebné formalities ohľadom pohrebu okamžite, rozhodla sa telo svojej nebohej dcéry ponechať u odporcu a potom, čo vybavila rodný a úmrtný list, išla so svojím druhom vyzdvihnúť telo nebohej dcéry. Zamestnancami odporcu jej bolo oznámené, že telo sa tam už nenachádza a napriek niekoľkým pokusom o vysvetlenie sa nedozvedela, z akého dôvodu sa už telo u odporcu nenachádza, kam bolo prevezené a komu bolo vydané. Dňa 30. júna 2005 navrhovateľka navštívila M. Z. Z., zamestnankyňu odporcu, ktorá po prešetrení potrebných záznamov navrhovateľke oznámila, že súdna pitva bola vykonaná

- ☞ Porušenie práva na ochranu ľudskej dôstojnosti a na rešpekt k súkromnému životu priznaním nedostatočnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch

§ 13 OZ

Právo na rešpekt k súkromnému životu zahŕňa garanciu sebaurčenia v zmysle zásadného rozhodovania o sebe samom vrátane rozhodovania o usporiadaní vlastného života, čo možno označiť ako aktívny sebarealizačný komponent osobného sebaurčenia. Za pasívnu oblasť súkromného života môžeme označiť tú osobnostnú sféru, ktorá je imanentná samotnej ľudskosti, ako je predovšetkým ľudská dôstojnosť, osobná česť, dobré meno a aj vnútorná potreba sociálneho kontaktu a sociálneho začlenenia. Súkromný život tak obsiahne nielen internum, ale aj externum, ktoré sa vzťahuje k obchodným, pracovným alebo aj sociálnym aktivitám.

Legitimitu zverejnenia nemožno vyvodíť a ústavnú ochranu slobodou prejavu nemožno poskytnúť informácii, ak bola dominantne motivovaná túžbou poškodiť difamovanú osobu, ak šíriteľ sám informácii neveril alebo ak ju poskytol bezohľadne, bez toho, aby sa riadne staral o to, či je, alebo nie je pravdivá. Na nutnosti dbať na týchto zásadách nič nemení skutočnosť, že istá časť tlače má sklon pred faktami (overenými skutočnosťami) dávať prednosť až „bombastickej“ sile výrazov, ktorými „svoje názory“ tlmochí a prezentuje, pretože ak zasiahne do ústavne garantovaných práv jednotlivcov alebo iných ústavou alebo zákonom chránených hodnôt a záujmov, musí byť pripravená niesť za také konanie dôsledky, hoci má na nich založenú svoju marketingovú stratégiu a dokonca aj samotný účel svojej existencie. Z toho dôvodu je úplne neprípustné, ak sa tieto subjekty pri takomto spôsobe konania, takmer permanentne zasahujúcom do osobnostných práv jednotlivcov, dovoľávajú ochrany slobodou prejavu (slobodou tlače), pretože zlému úmyslu nemožno v žiadnom prípade takú ochranu poskytnúť.

(nález Ústavného súdu ČR zo 6. marca 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/09)

Z odôvodnenia:

Je nevyhnutné trvať na požiadavke, aby všeobecné súdy vo svojej judikatúre rešpektovali určité spoločné, všeobecné kritériá, ktoré by vždy brali do úvahy pri určení konkrétneho spôsobu alebo stanovenia výšky primeraného zadostučinenia. Základným a určujúcim hľadiskom pre stanovenie uvedených meradiel musí byť hľadisko závažnosti a intenzity („blízosti“) zásahu do práv patriacich do tzv. intímnej sféry súkromného života jednotlivca, dotýkajúcej sa samotnej

7. NÁHRADA NEMAJETKOVEJ UJMY V OBLASTI NEKALEJ SÚŤAŽE

Ochrana proti nekalej súťaži

§ 53 OBZ

Osoba, ktorej práva boli porušené alebo ohrozené nekalou súťažou, sa môže proti rušiteľovi domáhať aj primeraného zadosťučinenia. Požadovať zadosťučinenie v peniazoch je namieste vtedy, ak jej vznikla aj iná ako majetková ujma a ak by jeho nepeňažná forma neposkytovala primerané zadosťučinenie.
(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 1. marca 2001, sp. zn. 4 Obo 4/2000)

Z odôvodnenia:

Spoločnosť s ručením obmedzeným C., ktorá podniká v oblasti dodávky a servisu reprografickej techniky, sa od svojich zákazníkov náhodne dozvedela, že v regióne, kde mala svoju organizačnú zložku, vytvorila svoju pobočku iná obchodná spoločnosť N. s prakticky zhodným predmetom činnosti. Vo svojej novozaloženej pobočke zamestnala viacerých bývalých zamestnancov spoločnosti C. a tí sa snažili získať jej doterajších klientov. Obchodná spoločnosť C. preto podala proti spoločnosti N. žalobu, ktorou sa domáhala tak zdržania sa nekalosúťažného konania, ako aj vydania získaného bezdôvodného obohatenia a primeraného zadosťučinenia.

Krajský súd, ktorý vo veci konal ako súd prvého stupňa podľa § 9 ods. 3 písm. c) bod 4 OSP, rozsudkom z 10. septembra 1999 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 500 000 Sk z titulu primeraného zadosťučinenia, v časti o zaplatenie 500 000 Sk z titulu bezdôvodného obohatenia konanie zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd uložil žalovanému zdržať sa nekalosúťažného konania, spočívajúceho v rozširovaní nepravdivých údajov o zániku žalobcu, v odstraňovaní samolepiacich štítkov na dodanej reprografickej technike s označením servisných stredísk žalobcu, v klamlivom označovaní servisných kariet k výrobkom dodaným žalobcom a v používaní žalobcom vytvorenej databázy zákazníkov. Podľa stavu v čase rozhodovania, ktorý je pre rozsudok rozhodujúci, však už žalovaný túto činnosť nevykonával, preto v tejto časti súd žalobu zamietol. V časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 500 000 Sk vzal žalobca pred

prvým pojednávaním svoj návrh späť, preto súd podľa § 96 ods. 1 OSP v tejto časti konanie zastavil. Okrem toho žalobca žiadal primerané zadosťučinenie podľa § 53 OBZ vo výške 1 500 000 Sk. Žalobca v priebehu konania listinnými dôkazmi a svedeckými výpoveďami preukázal, že žalovaný sa dopustil nekalosúťažného konania v zmysle § 44 ods. 1 OBZ. Výšku primeraného zadosťučinenia súd ustálil sumou 500 000 Sk, ktorú žalobcovi priznal, a vo zvyšku žalobu zamietol.

Proti tej časti rozsudku, ktorou bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500 000 Sk, podal žalovaný odvolanie, pretože ho v tejto časti považuje za vecne nesprávny. Poukázal na dôvody, ktoré uviedol vo vyjadrení k žalobe, s ktorými sa súd nevyporiadal a ktoré uplatňuje aj ako dôvody odvolania. Navyše, rozsudok je v namietanej časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôkazov. To, že zákon neurčuje kritéria, z ktorých má súd vychádzať pri stanovení primeraného zadosťučinenia, ešte neznamená, že svoj výrok nemusí odôvodniť v súlade s § 157 ods. 2 OSP. Súd tiež neuviedol, prečo posúdil individuálne konanie zamestnancov žalovaného ako nekalosúťažné konanie žalovaného podľa § 44 ods. 1 OBZ. Ďalej namietal porušenie ústavou garantovaného práva na zákonného sudcu, keď senát prvostupňového súdu takmer na každom pojednávaní konal v inom zložení, ako mal. Rozsudok v napadnutej časti preto navrhol zmeniť tak, že odvolací súd žalobu aj v tejto časti zamietne. Podaním z 25. júla 2000 žalovaný doplnil svoje odvolanie a uviedol, že v priebehu konania na súde prvého stupňa sa, podľa jeho názoru, nepotvrdili žalobcom tvrdené nekalosúťažné praktiky žalovaného. Žalovaný nerozširoval údaje o zániku žalobcu, v liste z 1. apríla 1998 jeho zamestnanci len oznamujú, že sa transformujú na pobočku žalovaného v nových priestoroch. Poslali ho niekoľkým bývalým zákazníkom v nádeji, že sa aj naďalej budú obracať na nich pri kúpe a servise kopírovacej techniky značky SHARP. Ani odstraňovanie samolepiacich štítkov nenapĺňa znaky nekalosúťažného konania, pretože k tomu dochádzalo iba v prípadoch, keď zákazník súhlasil, aby servis jeho reprografickej techniky vykonával žalovaný, ktorého obchodné podmienky mu vyhovovali viac. Pisatelia listu z 1. apríla 1998 nemali prístup k žiadnej databáze žalobcu, pretože všetky doklady boli v jeho sídle. To, že svoje vedomosti a skúsenosti, získané u žalobcu, využívali u žalovaného ako ich ďalšieho zamestnávateľa, je iba prirodzené.

Najvyšší súd SR, ktorý o veci konal ako odvolací súd, prejednal vec podľa § 212 ods. 1 OSP a po prejednaní odvolania podľa § 214 ods. 1 OSP v prítomnosti oboch účastníkov dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Nekalou súťažou je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Nekalá súťaž sa zakazuje (§ 44 ods. 1 OBZ).

Primerané zadostučinenie z nekalej súťaže

§ 44, § 48, § 53 OBZ

Nárok na primerané zadostučinenie je objektívnym nárokom, ktorý nie je viazaný na naplnenie akýchkoľvek subjektívnych podmienok a je kompenzáciou za nevyčísliteľné straty, ktoré postihnutý utrpel. Je vyrovnaním ujmy a určitou sankciou za nekalosúťažné konanie. Primeranosť v peniazoch vyjadreného zadostučinenia netreba (ani nemožno) preukazovať tak, ako výšku škody alebo bezdôvodné obohatenie. Zadostučinenie by malo zodpovedať povahe spôsobenej ujmy.

(rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 16. októbra 2008, sp. zn. 3 Obo 147/2007)

Z odôvodnenia:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 100 000 Sk odo dňa právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom na začatie konania sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 200 000 Sk titulom zadostučinenia z dôvodu nekalosúťažného konania, ktorého sa dopustil žalovaný tým, že zorganizoval podujatie 3. Košická módna show a 4. Košická módna show bez účasti žalobcu.

Podujatie 1. Košická módna show a 2. Košická módna show zorganizoval žalobca v spolupráci so žalovaným.

Ustanovenie § 44 ods. 1 OBZ obsahuje generálnu klauzulu všeobecne vymedzujúcu konanie nekalej súťaže, na ktorú v odseku 2 nadväzuje demonštratívny výpočet niektorých typických podstát konania nekalej súťaže. Prvým pojmovým znakom nekalej súťaže je, že musí ísť o konanie súťažiteľov v hospodárskej súťaži a druhým, že musí ísť o konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a môže privodiť ujmu inému súťažiteľovi.

V danom prípade medzi žalobcom a žalovaným existuje vzťah medzi súťažiteľmi, ktorú skutočnosť konštatoval Najvyšší súd SR vo svojom zrušujúcom rozhodnutí.

Súd prvého stupňa konštatoval, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalovaná zorganizovala podujatia totožného charakteru, aké predtým organizoval žalobca, práve s využitím informácií, ktoré získal od žalobcu.

Podľa § 48 OBZ parazitovaním je využívanie povesti podniku, výrobkov alebo služieb iného súťažiteľa, s cieľom získať pre výsledky vlastného alebo cudzieho podnikania prospech, ktorý by súťažiteľ nedosiahol.